

ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

У статті досліджено окремі особливості розвитку інноваційного підприємництва в умовах сучасних викликів й глобальних економічних ризиків. Зазначено необхідність реалізації інноваційної політики держави, що дасть можливість і поштовх до розвитку інноваційного підприємництва. Акцентовано увагу на доцільності побудови інноваційної моделі економічного розвитку, яка є оптимальним варіантом досягнення позитивних фінансових результатів для суб'єктів господарювання та забезпечення високого рівня добробуту громадян держави. Відмічено вагомую роль задіяння інноваційного партнерства, як спеціальної процедури публічних закупівель, що зумовлює можливість побудови довгострокових партнерських зобов'язань у розробленні та придбанні інноваційних продуктів і послуг.

Ключові слова: інноваційне підприємництво, інновації, підприємство, економічний ризик, сучасні виклики, інноваційний ризик, воєнний стан, інноваційні технології.

Постановка проблеми. Розвиток підприємництва в умовах сучасних викликів й глобальних економічних ризиків вимагає впроваджувати інноваційну політику, що дозволить не тільки підвищити продуктивність праці співробітників, але й збільшити рівень отриманого прибутку за існуючих ринкових умов. Актуальність дослідження полягає у виявленні впливу зміни інноваційної складової на ефективність діяльності підприємств, а також на сферу підприємництва загалом в умовах сучасного господарювання й формування дієвої системи інноваційного підприємництва. Доцільністю зумовлюється оцінювання окремих тенденцій розвитку інноваційного підприємництва в межах національного господарства.

Формулювання цілей статті. Метою тематики дослідження є виокремлення особливостей формування і розвитку інноваційного підприємництва в умовах сучасних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженнями інноваційної політики розвитку підприємства займалися С. Ілляшенко [10], П. Поврозник [9], Л. Чернобай [11] та інші. У працях зазначених дослідників аналізується вплив інноваційної складової розвитку підприємства, забезпечення ефективності його функціонування, факторний вплив на рівень

конкурентоспроможності суб'єктів господарювання в умовах сучасних викликів. Сутнісне розуміння й обґрунтування особливостей формування інноваційного підприємництва розкривається в доробках науковців О. Гавриша, В. Пильнова, О. Пісковець [2], Г. Давидовської [3], О. Івченкова, К. Крикуненко [4], Й. Шумпетера [12] та інших. Дослідженнями у напрямі оцінювання ризиків інвестицій в процес інноваційного розвитку займалися С. Кушнір, М. Вернидуб [6], визначення критеріїв економічної ефективності функціонування підприємства в умовах антикризового управління окреслено у роботах О. Макаренка [7] та Н. Коломієць [5] та інших.

Незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених ключовим аспектам інноваційного розвитку суб'єктів господарювання, залишаються актуальними та потребують подальшого дослідження питання активізації сфери інноваційного підприємництва із забезпеченням конкурентоспроможності досліджуваної сфери в умовах сучасних викликів.

Опис основного матеріалу дослідження. Розвиток технологій, виробництво на їх основі та вихід на глобальні ринки стали стратегічними цілями для міжнародних економічних лідерів спонукаючи до формування системи економічного зростання на інноваційній складовій. Побудова інноваційної моделі економічного розвитку є єдиним життєздатним варіантом досягнення позитивних фінансових результатів для підприємств та високого рівня добробуту для держави та її громадян. Таким чином, інновації стали перманентним фактором розвитку, а інноваційні системи – невід'ємними складовими функціонування економіки. В

© Біркovich В. Й., аспірант кафедри економіки, підприємництва і торгівлі економічного факультету, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна, e-mail: vasyi.birkovych@uzhnu.edu.ua, ORCID: 0009-0009-2769-8705

зазначеному контексті інноваційний характер розвитку суб'єктів господарювання визначається безперервністю процесу, який ґрунтується на новітніх впровадженнях, реалізації новітніх технологій, що зумовлюються поліпшенням кількісно-якісних характеристик функціонування підприємства, забезпечуючи зміцнення його ринкових позицій і створюючи умови для його прогресивного розвитку [10, с. 15, 20].

В умовах війни, необхідності післявоєнного відновлення, вагомійтю окреслюється концептуальність розуміння основ щодо забезпечення підвищення рівня ефективності економіки країни та її регіонів. При цьому, важливим є бачення активізаційних підходів до здійснення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання у сфері розвитку підприємництва, забезпечення й мотивування їх діяльності на інноваційній основі й ведення бізнесу в інноваційному середовищі. Крім цього, доцільним є врахування підходів до вирішення пріоритетних завдань стимулювання розвитку інноваційних технологій у сфері підприємництва в Україні, які реалізуються під факторним впливом глобальних викликів [9].

У науковій літературі існує різноманітність теоретико-методичних підходів до тлумачення поняття «інновація», де акцентовано увагу на інноваціях, що базуються на якісних змінах спрямованих на створення інноваційного продукту, товару, технологій і надаваних послуг. Однак, доцільно врахувати, що якісні новітні або ж удосконалені продукти праці стають інноваційними нововведеннями тільки при їх споживанні, в процесі практичного застосування, тобто в тому випадку коли вони супроводжуються певними ефектами. Розробка, освоєння, етап підготовки, контролю та обґрунтування необхідності впровадження інновацій здійснюється у процесі інноваційної діяльності суб'єктів господарювання [11].

Сучасна система міжнародної економіки є функціонально-цілісною, оскільки взаємодія між макро- та мікроекономічними суб'єктами набуває все більш тісного взаємозв'язку.

Це зумовлено формуванням національної економічної політики на загальному та на локальному рівнях. Водночас, макроекономічна політика держави має на меті усунути глобальні економічні ризики, а також сприяти розвитку підприємництва загалом.

Завдяки побудові дієвої інноваційно-інвестиційної моделі розвитку економіки забезпечується високий рівень ефективності суспільного виробництва із задіянням економічних знань, де взаємозумовлюються як

інноваційна, так й інвестиційна діяльність. Водночас інноваційна діяльність є однією з форм зазначеної діяльності, яка ґрунтується на здійсненні інвестицій для реалізації технологічних досягнень у виробничий процес і сферу соціального розвитку [1].

Інноваційна складова є невід'ємною складовою розвитку підприємництва як на макро-, так і на рівні глобальної економіки. Запровадження новітніх технологій дозволяє підвищити ефективність праці та заощадити фінансові ресурси підприємства загалом.

На інноваційну активність суттєво впливають глобальні економічні ризики. Інноваційна діяльність підприємств є чутливою до таких факторів, оскільки вони можуть впливати на всі аспекти процесу інновацій – від фінансування до ринкового впровадження. Відповідно підприємства повинні бути гнучкими, швидко реагувати на зміни та ефективно управляти ризиками. Науково-обґрунтованими в економічній літературі окреслено два аспекти сутності ризиків, передусім як можливостей втрат розглядуваних крізь призму фактичних збитків або ж упущених вигод, і другий аспект, що стосується виявлення ступеню нестабільності й непередбачуваних результатів діяльності.

Існує безліч видів ризику, що спричинені дією різних факторів на інвестиції різного рівня. Окремі чинники справляють вплив на залучені інвестиції і мають характер системних ризиків, де висока ймовірність системних явищ і процесів з несприятливим й непередбачуваними зовнішніми та внутрішніми ексцесами. Ризики іншого характеру, до прикладу ризики сектора мають вплив тільки на певний сектор економіки. Водночас специфічними є ризики у сфері бізнесу або активів, що зумовлюються несистематичними або ж диверсифікованими ризиками і матимуть тенденцію до зниження шляхом диверсифікації інвестиційних ресурсів [6, с. 11].

Глобальні ризики агреговано впливають на стан розвитку підприємництва в країні загалом. Серед глобальних економічних ризиків, що здійснюють найбільший вплив на функціонування підприємства як економічної одиниці, можна виокремити наступні: середній рівень інфляції в країні; середній рівень безробіття за галузями господарства; рівень конкуренції в країні залежно від спеціалізації підприємства, що надає послуги чи постачає товари (тобто рівень ринкової активності національного господарства); макроекономічна політика держави; мікроекономічна політика держави, що впливає на діяльність підприємства

на локальному (місцевому) рівні; кібератаки; фінансові кризи; міжнародні конфлікти; терористичні стани; порушення та перебої постачання товарів внаслідок воєнних дій в Україні та введених санкцій проти росії.

Поряд з названими виділяють й інноваційний ризик як особливий вид економічного ризику, що проявляється в межах організацій і підприємств, які безпосередньо здійснюють власну діяльність на інноваційній основі, що й передбачає невизначеність кінцевих результатів та певний рівень ризику [5].

Врахування всіх зазначених факторів дозволяє проаналізувати тенденції розвитку окремого підприємства або господарюючого суб'єкта в умовах економічних трансформацій, як на мікро-, так і на макрорівні. Кожен з економічних ризиків по-різному впливає на економічну ефективність діяльності підприємства. При невідповідності між потребами у витратах на поліпшення умов праці та технологічне устаткування мікроекономічні показники роботи підприємства, зокрема продуктивність праці робітників, будуть зазнавати змін.

Успішна робота підприємства та вдала реалізація стратегій зростання повинна враховувати як результативність, так і ефективність ведення господарської діяльності.

Передумовою виникнення необхідності в інноваційному, раціональному та ефективному веденні підприємством господарської діяльності, з одного боку, виступає проблема обмеженості виробничих ресурсів, а з іншого – потреба у постійному зростанні результативності його діяльності. Безпосередньо ефективне використання у своїй діяльності наявних виробничих ресурсів дає можливість задовольняти максимальну кількість потреб виробничого підприємства та отримувати запланований результат господарської діяльності [7, с. 124].

Поняття ефективності на рівні підприємства описує відношення між отриманим результатом (прибутком) та кількістю витрачених або інвестованих ресурсів у виробничу діяльність. Підвищення рівня ефективності можна досягти шляхом зменшення обсягу використаних ресурсів для досягнення того самого результату або збільшення випуску продукції з використанням тієї ж кількості ресурсів для досягнення зростання результату господарської діяльності.

Отже, ефективність діяльності підприємства – це узагальнена оцінка кінцевих результатів використання фінансових та трудових ресурсів,

оборотних та необоротних активів, а також нематеріальних активів протягом визначеного періоду часу. Використання інноваційного підходу за умови існування економічних ризиків дозволить суттєво знизити витрати на технологічну складову.

Загальний механізм встановлення ефективності визначається як співвідношення отриманого результату до загальної кількості витрачених ресурсів. При визначенні рівня ефективності виробництва варто мати на увазі, що сукупність ресурсів, які визначають ефективність не є незмінними. За певних умов їх перелік може бути доповнений іншими факторами. Найбільш актуальною умовою ефективності прийнятих рішень є підвищення ефективності діяльності підприємства або групи підприємств. Становлення та розвиток сучасної інноваційної підприємницької діяльності виступає одним з основних напрямів економічного зростання та економічного піднесення країни.

Завдяки інноваціям значно підвищується конкурентоспроможність, залучається до країни потік нових інвестицій, що, в свою чергу, створює підґрунтя для подальшого економічного розвитку малого, середнього та великого бізнесу.

Підприємництво та інновації є двома основними чинниками, які сприяють економічному зростанню в умовах сучасних глобалізаційних викликів. Окрім технологій інноваційного характеру й, зокрема технологічних проривів запроваджуються й інші новітні методи розвитку ринку й формування системи організації праці. При цьому, до суб'єктів інноваційного підприємництва належать підприємства та організації, що здійснюють інноваційну діяльність.

Суб'єкти господарювання з інноваційним спрямуванням власної діяльності розглядаються як підприємства з комплексним новаторством, оскільки вони функціонують на основі задіяння наукових проєктів, результатів науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, закупівлі новітніх продуктів і технологій маючи при цьому високий рівень інноваційного фінансування, володіючи правами інтелектуальної власності. При цьому, інноваційні підприємства створюють новітній продукт обсяги випуску яких у грошовому вимірі перевищують 70% його загального обсягу виробництва [4, с. 141].

Інноваційне підприємництво зумовлюється підприємницькою діяльністю спрямованою на формування новітніх продуктів, технологій та надання послуг супроводжуючись задіянням

відповідних організаційно-управлінських методів. Базовим науковим обґрунтуванням інноваційного підприємництва стали теоретичні тлумачення Й. Шумпетера [12], де принциповими ідеями було започаткування технологічних змін в економічному розвитку, акцентування уваги на тому, що підприємець є людиною яка здійснює пошук нових ідей, освоює нові ринки і продукти, вкладає капітал в новаційні розробки тощо.

Сучасне інноваційне підприємництво виявляється крізь призму функціональності у сфері економіки, соціального захисту й розвитку суспільства в цілому. Доцільно відмітити вагомість підприємницьких здібностей зумовлених економічними інтересами підприємця, де його власний інтерес є мотивуючим стимулом до нововведень і успішного господарювання в обраній сфері діяльності [3, с. 212]. Таким чином, його складовою може виступати мотивація працівників, також їх зацікавленість у впровадженні інновацій у виробництво

Сучасні підходи до здійснення інноваційної підприємницької діяльності повинні формуватися на базі науково-технічних досягнень та якісних змін в дієвій моделі реалізації інноваційного спрямування і розвитку економічної системи [2, с. 112]. Пріоритетом для успішного функціонування малого і середнього бізнесу, як засвідчує досвід господарської практики країн з ринковою економікою, є вагомі ознаки гнучкості й маневреності в прийнятті організаційно-управлінських рішень, відсутності функціональної інерційності стосовно адаптації до технологічних і ринкових умов господарювання, підвищеної сприйнятливості до

новацій, оригінальних інноваційних і технологічних впроваджень, порівняно низької капіталомісткості.

Формування дієвої системи інноваційного підприємництва є ключовою основою реалізації комерційної мети і основним фактором у забезпеченні перманентності економічного зростання країни та її регіонів [2, с.110]. Перспективи розвитку інноваційного підприємництва в Україні ускладнюються непередбачуваністю зовнішніх впливів і воєнним станом. Вагомого значення набуватиме можливість реалізації інноваційних підходів в межах господарюючих суб'єктів, їх здатність до адаптації нових умов здійснення власної діяльності, інноваційно-технологічних впроваджень у процес виробництва й подальшої дифузії інновацій у різних сферах і видах економічної діяльності.

Видання Глобального інноваційного індексу (GII) відобразило пульс глобальних інноваційних тенденцій на тлі економічного середовища та розкрило рейтинг найбільш інноваційних економік світу.

У 2023 р. серед 132 економік було визначено 100 найкращих науково-технічних інноваційних кластерів. Рейтингова оцінка інноваційної діяльності за окремими чинниками впливу в межах розвитку української економіки відображено на рисунку 1.

Розвиток вітчизняної інноваційної діяльності зазнає сповільнення через вплив ряду факторів. Однак, значна кількість тенденцій зумовлює вагомість та необхідність забезпечення збалансованого розвитку сфери інноваційного підприємництва в Україні.

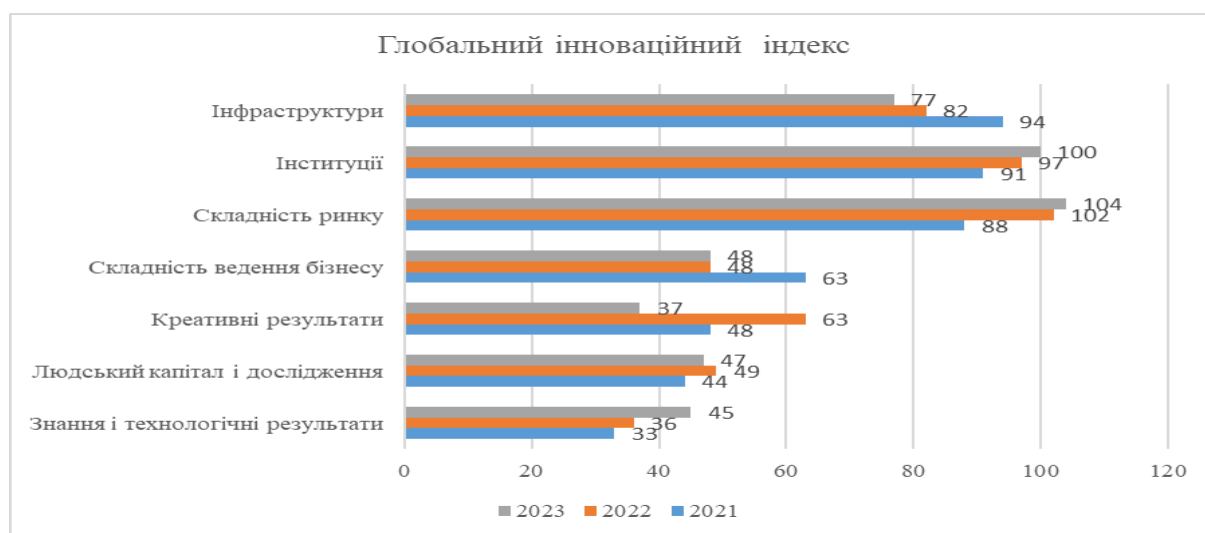

Рис.1. Рейтинги України за 7 блоками показників ГІІ у 2021-2023 рр. [13]

Проаналізуємо місце України серед топ-3 інноваційних економік за групами країн щодо рівня доходу на душу населення (групування

Світового банку) у 2023 р. [13], дані подано у таблиці.1

Таблиця 1

Місце України серед топ-3 інноваційних економік за групами країн щодо рівня доходу на душу населення (групування Світового банку) у 2023 р. [13].

Високодохідна група	Дохід		Низькодохідна група
	вище середнього	нижче середнього	
1. Швейцарія	1. Китай	1. Індія	1. Руанда
2. Швеція	2. Малайзія	2. В'єтнам	2. Мадагаскар
3. США	3. Болгарія	3. Україна	3. Того

За інноваційним спрямуванням розвитку економіки й доходом на душу населення, як засвідчують дослідження (табл.), Україна входить у групу країн нижче середнього рівня. Доцільністю зумовлюються активізаційні підходи інноваційного характеру з метою прискореного розвитку сфери підприємництва, як ми вже відмічали, з впровадженням новітніх технологій виробництва товарів, продуктів і надання послуг, заміною морально застарілого обладнання, перехід на енергозберігаючі технології, створення нових інноваційних продуктів на якісній основі з метою подальших перспектив розвитку суб'єктів господарювання і підвищення рівня їх прибутковості.

В зазначеному контексті вагомністю окреслюється не тільки запровадження досягнень науково-технічного розвитку, але й задіяння інноваційного партнерства, як спеціальної процедури публічних закупівель, що зумовлює можливість побудови довгострокових партнерських зобов'язань у розробленні та придбанні інноваційних продуктів і послуг, які в подальшому сприятимуть формуванню нових економічних відносин та інноваційної економіки з конкурентоспроможними сферами і видами економічної діяльності [3].

Дослідженням підтверджено, що в сучасних умовах господарювання, нестабільності макроекономічного розвитку, передусім через воєнний стан в Україні, доцільним є формування виваженої інноваційної політики держави з окресленням перспектив розвитку на основі впровадження новітніх технологій з вивченням зарубіжного досвіду інноваційного господарювання і можливістю його впровадження у вітчизняне виробництво.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, дослідженням підтверджено необхідність формування нових підходів до здійснення господарської діяльності підприємств в межах розвитку економічної системи країни та її регіонів. Необхідністю зумовлюється активізація процесу інноваційного підприємництва як виду господарської діяльності підприємств з метою пошуку нових можливостей їх ефективного функціонування та комерційного використання інноваційних технологій. Подальші дослідження спрямовуватимуться на вивчення досвіду зарубіжних країн щодо інноваційного спрямування розвитку економіки і можливості запровадження новітніх технологій в процесі виробництва товарів і надання послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блудова Т.В., Токар В.В. Моделювання інноваційно-інвестиційної діяльності в контексті економічної безпеки підприємства. Ефективна економіка. № 2, 2013. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1826>.
2. Гавриш О.М., Пильнова В.П., Пісковець О.В. Інноваційне підприємництво: сутність, значення та проблеми в сучасних умовах функціонування. *Економіка та держава*. № 12. 2020. С. 109 -113.
3. Давидовська Г.І. Сутність сучасного інноваційного підприємництва. Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 22 квітня 2021. С. 212 -213.

4. Івченкова О.Ю., Крикуненко К.М. Інноваційне підприємництво як складова стратегії розвитку економіки України. *Економічний вісник Донбасу*. № 3(53), 2018. С. 141-146.
5. Коломієць Н.О. Інвестиційні ризики та їх сутність. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 1. С. 73 -78.
6. Кушнір С.О., Вернидуб М.Ю. Оцінювання ризиків інвестицій в інновації в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. №2. С. 10-13.
7. Макаренко О.І. Критерії економічної ефективності роботи підприємства в умовах антикризового управління. *Актуальні проблеми економіки*. 2016. № 7. С. 121-125.
8. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
9. Поврозник П.П. Особливості інноваційного розвитку підприємництва в Україні в контексті глобальних безпекових викликів та ризиків цифровізації. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія : «Економічні науки». 2023. №8. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-8-9143>
10. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємства у транзитивній економіці : монографія/заг. ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. Суми : ВТД «Університетська книга», 2005. 582 с.
11. Чернобай Л. Інноваційна діяльність підприємств: сутнісна характеристика та проблеми її активізування. *Демократичне врядування*. 2012. № 10. С. 27-34.
12. Шумпетер Й.А. Теорія економічного розвитку: Дослідження прибутків, капіталу, кредиту, відсотка та економічного циклу / Пер. з англ. В. Старка. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2011. 242 с.
13. Global Innovation Index 2023 Innovation in the face of uncertainty. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023-en-main-report-global-innovation-index-2023-16th-edition.pdf> .

REFERENCES

1. Bludova T.V., Tokar V.V. (2013) Modeliuvannia innovatsiino-investytsiinoi diialnosti v konteksti ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva [Modeling of innovation and investment activity in the context of economic security of the enterprise]. *Efficient economy*, 2. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1826>.
2. Chernobai L. (2012) Innovatsiina diialnist pidpriemstv: sutnisna kharakterystyka ta problemy yii aktyvizuvannia [Innovative activity of enterprises: essential characteristics and problems of its activation]. *Democratic governance*, 10, 27-34. [in Ukrainian].
3. Davydovska H.I. (2021) Sutnist suchasnoho innovatsiinoho pidpriemnytstva [The essence of modern innovative entrepreneurship]. *Biznes, innovatsii, menedzhment: problemy ta perspektyvy : zbirnyk tez dopovidei II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Business, innovations, management: problems and prospects: a collection of abstracts of reports of the 2nd International Scientific and Practical Conference]. Kyiv (April 22, 2021), 212-213. [in Ukrainian].
4. Global Innovation Index 2023 Innovation in the face of uncertainty. Available at: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2023-en-main-report-global-innovation-index-2023-16th-edition.pdf>
5. Havrysh O.M., Pylnova V.P., Piskovets O.V. (2020) Innovatsiine pidpriemnytstvo: sutnist, znachennia ta problemy v suchasnykh umovakh funktsionuvannia [Innovative entrepreneurship: essence, meaning and problems in modern operating conditions]. *Economy and the state*, 12, 109 -113. [in Ukrainian].
6. Ivchenkova O.Iu., Krykunencko K.M. (2018) Innovatsiine pidpriemnytstvo yak skladova stratehii rozvytku ekonomiky Ukrainy [Innovative entrepreneurship as a component of the economic development strategy of Ukraine]. *Economic Herald of Donbass*, 3(53), 141-146. [in Ukrainian].
7. Kolomyiets N.O. (2016) Investytsiini ryzyky ta yikh sutnist [Investment risks and their essence]. *Actual problems of innovative economy*, 1, 73-78. [in Ukrainian].
8. Kushnir S.O., Vernydub M.Iu. (2018) Otsiniuvannia ryzykiv investytsii v innovatsii v Ukraini [Risk assessment of investment in innovation in Ukraine]. *Investments: practice and experience*, 2, 10 -13. [in Ukrainian].
9. Makarenko O.I. (2016) Kryterii ekonomichnoi efektyvnosti roboty pidpriemstva v umovakh antykrizovoho upravlinnia [Criteria of the economic efficiency of the enterprise in the conditions of anti-crisis management]. *Actual problems of the economy*, 7, 121-125. [in Ukrainian].
10. Ofitsiynyi sait Derzhavnoho komitetu statystyky Ukrainy [Official website of the State Statistics Committee of Ukraine]. Available at: <http://ukrstat.gov.ua>

11. Povrozyuk P.P. (2023) Osoblyvosti innovatsiinoho rozvytku pidpriemnytstva v Ukraini v konteksti hlobalnykh bezpekovykh vyklykiv ta ryzykiv tsyfrovizatsii [Peculiarities of innovative development of entrepreneurship in Ukraine in the context of global security challenges and digitalization risks]. International scientific journal «Internauka». Series: «Economic Sciences», 8. Available at: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2023-8-9143>
12. Problemy upravlinnia innovatsiinym rozvytkom pidpriemstva u tranzytyvni ekonomitsi : monohrafiia / zah. red. d.e.n., prof. S.M. Illiashenka [Problems of managing the innovative development of the enterprise in the transitive economy: monograph / general. ed. Doctor of Economics, Prof. S.M. Ilyashenko]. Sumy: VTD «University Book», 2005, 582 p. [in Ukrainian].
13. Shumpeter Y.A. (2011) Teoriia ekonomichnoho rozvytku: Doslidzhennia prybutkiv, kapitalu, kredytu, vidsotka ta ekonomichnoho tsykladu / Per. z anh. V. Starka [The theory of economic development: A study of profits, capital, credit, interest and the economic cycle/Trans. from English V. Stark]. Kyiv: Kyiv-Mohyla Academy Publishing House, 242 p. [in Ukrainian].

Отримано 10.02.2024